

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра української і зарубіжної літератури

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Завідувач кафедри

Акулова / Акулова Н.Ю.
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ
для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 01 Освіта

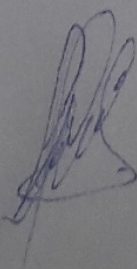
Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Українська мова і література

Мелітополь, 2021

Розробник: О.А. Огульчанська доцент, кандидат філологічних наук.

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми



ОЛЕКАСАНДР Юрченко

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Рівень вищої освіти – бакалаврський (перший) Галузь знань – 01 Освіта Спеціальність – 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) Спеціалізація: Українська мова і література	Обов'язкова	
Блоків – 2 у тому числі: курсова робота – навчальна практика –		Рік підготовки: 4-й Семестр II	
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
Тижневих годин – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: БАКАЛАВР	12	
		Практичні, семінарські	
		12 год.	
		Лабораторні	
		–	
		Самостійна робота	
		66 год.	
		Начальна практика	
–			
Вид контролю: залік			

2. Мета освітнього компоненту

Метою викладання компаративного аналізу художнього твору є цілеспрямоване, системне вивчення літературного процесу, що передбачає зорієнтованість у напрямках, течіях і відповідних літературних явищ; набуття знань про порівняльне літературознавство як науку, основні розділи сучасної компаративістики, її взаємини з суміжними галузями, категорії між літературної комунікації, послуговуючись науково–критичними працями та власний досвід, робити певні узагальнення, простежувати творчі, ідейно–тематичні літературні зв'язки. Завдання – ґрунтовне вивчення загальних тенденцій розвитку порівняльного літературознавства; вивчення основних теоретичних засад, принципів (Д. Дюришин, В. Будний, Р. Барт, М. Ільницький, Р. Громяк, І. Тен, Д. Наливайко та інші); подальший розвиток умінь та навичок компаративного аналізу епічних, ліричних, драматичних творів, їх оцінка; формування естетичних цінностей засобами художнього слова.

3. Перелік компетентностей, які набуває здобувач під час вивчення цього освітнього компоненту

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філологічної освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавчої та літературознавчої, а також педагогічної наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ФК 12 Здатність вільно оперувати основними теоретичними поняттями компаративістики; аналізувати художні і мистецькі тексти та робити різні види порівняльного аналізу, враховуючи специфіку художнього і мистецького твору

4. Результати навчання

ПРН 2. Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.

ПРН 5. Знає провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.

ПРН 6. Знає провідні тенденції розвитку світового літературного процесу, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори світової класики й сучасності у взаємозв'язках з вітчизняною літературою й культурою.

ПРН 13. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.

ПРН 17. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

5. Програма освітнього компоненту

БЛОК 1. СТАНОВЛЕННЯ ПОРВНЯЛЬНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА ЯК НАУКИ. МЕТОДОЛОГІЇ.

Тема 1. Етапи розвитку порівняльного літературознавства. Наукові школи в літературній компаративістиці. Предмет порівняльного літературознавства. Міфологічна школа. Теорія наслідування. Антропологічна теорія. Культурно-історична школа І. Тена.

Тема 2. Розвиток порівняльних студій в Україні. Внесок культурно-історичних праць М. Драгоманова в розвиток порівняльних студій. Літературна теорія О. Потебні. І. Франко про національні літератури.

Тема 3. Сучасні теорії і методології. Структуралізм. Рецептивна естетика. Архетипна критика.

БЛОК 2. РІВНІ І ПІДХОДИ

Тема 4. Порівняльно-типологічний і генетично-контактний підходи у літературознавчій компаративістиці. Поняття типології. Структуральні принципи типології. Порівняльна поетика. Зовнішні і внутрішні міжлітературні зв'язки. Вплив, запозичення, рецепція.

Тема 5. Ф. Франко й Е. Золя: порівняльна поетика І. Франко про літературознавчі й естетичні принципи Е. Золя. Своєрідність хронотопу у романах «Борислав сміється» та «Жерміналь». Зовнішній/внутрішній сюжет у романах. Функції ретроспекції у романах. Засоби характеротворення.

Тема 6. Тематичний рівень. Проблеми інтерпретації образної семантики. Традиційні сюжети і образи. Обсяг і глибина тематологічного зіставлення.

Тема 7. Генетично-контактний підхід. Байронізм у європейських культурах. А. Міцкевич і Україна. Традиції вальтер-скоттівських романів в західноєвропейській і українській літературі. Діахронія і синхронія. Предмет дослідження і дослідницька методологія. Зовнішні контакти. Внутрішні зв'язки

Тема 8. Генологічний рівень. Розвиток жанрової системи. Жанрова дифузія. Теоретична й історична генологія. Розвиток філософського, соціально-психологічного романів в українській і західноєвропейській літературі. Жанрові дифузії у постмодерній літературі. Епізація драматичних творів. Зовнішні і внутрішні жанротворчі чинники.

Рецепція порівняльному літературознавстві	у	8					8						
Генологія		2		2									
Усього БЛОКОМ	за 2	46	6	8			32						
БЛОК 3. ЛІТЕРАТРОЗНАВЧА КОМПАРАТИВІСТИКА І ДОТИЧНІ НАУКИ Й ГАЛУЗІ													
Імагологія		12					12						
Інтертекстуальність		4	2	2									
Постколоніальні студії		2	2										
Переклад		4					4						
Міждисциплінарні підходи		6					6						
Постколоніальні студії.		6					6						
Усього БЛОКОМ	за 3	34	4	2			24						
УСЬОГО		90	1 2	1 2			66						

7. Теми лекцій

№	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	<p>Етапи розвитку порівняльного літературознавства. Наукові школи в літературній компаративістиці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет порівняльного літературознавства. 2. Міфологічна школа. 3. Теорія наслідування. 4. Антропологічна теорія. 5. Культурно-історична школа І. Тена 	2

2	<p>Порівняльно-типологічний і генетично-контактний підходи у літературознавчій компаративістиці</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття типології. 2. Структуральні принципи типології. 3. Порівняльна поетика. 4. Зовнішні і внутрішні міжлітературні зв'язки. 5. Вплив, запозичення, рецепція 	2
3	<p>Генологічний рівень</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток жанрової системи. 2. Жанрова дифузія 3. Теоретична й історична генологія. 	2
4	<p>Рівень стилів і напрямів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класична теорія стилів. 2. Циклічні та лінійні концепції стилю. 3. Проблеми порівняльної типології стилів. 4. Інтерпретація та реінтерпретація стилю. 	2
5	<p>Інтертекстуальність</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція інтертекстуальності. 2. Поняття «ризом». 3. Форми між текстуальних відношень. 4. Гіпертекст. 5. Концепція Р. Барта. 	2
6	<p>Постколоніальні студії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка постколоніальних студій. 2. «Орієнталізм» Саїда. 3. Праці М. Павлишина, П. Іванишина, присвячені постколоніальним проблемам у літературі. 	2

1. Теми семінарських занять

№	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
---	---	----------------	-----------------

1	Сучасні теорії і методології 1. Структуралізм. 2. Рецептивна естетика. Архетипна критика.	Усна, фронтальне опитування, тестування	2
2	Ф. Франко й Е. Золя: порівняльна поетика 1. І. Франко про літературознавчі й естетичні принципи Е. Золя. 2. Своєрідність хронотопу у романах «Борислав сміється» та «Жерміналь» 3. Зовнішній/внутрішній сюжет у романах. 4. Функції ретроспекції у романах. 5. Засоби характеротворення	Усна, фронтальне опитування, тестування	2
3	Генетично-контактний підхід 1. Байронізм у європейських культурах. 2. А. Міцкевич і Україна. 3. Традиції вальтер-скоттівських романів в західноєвропейській і українській літературі	Усна, фронтальне опитування, тестування	2
4	Генологія 1. Розвиток філософського, соціально-психологічного романів в українській і західноєвропейській літературі. 2. Жанрові дифузії у постмодерній літературі. 3. Епізодія драматичних творів. Зовнішні і внутрішні жанротворчі чинники	Усна, фронтальне опитування, тестування	2
5	Рівень стилів і напрямів 1. Український романтизм в європейському контексті. 2. Бароко в українській і зарубіжній літературі.	Усна, фронтальне опитування, тестування, індивідуальні завдання	2
6.	Інтертекстуальність 1. Інтертекстуальність роману Дж. Фаулза «Жінка французького лейтенанта».	Усна, фронтальне опитування, тестування,	2

	<p>2. Інтертекстуальність роману У. Еко «Ім'я троянди».</p> <p>Дослідити різні форми інтертекстуальності в сучасних українських романах (за вибором здобувача)</p>	індивідуальні завдання	
--	--	------------------------	--

2. Самостійна робота

№	Теми і перелік питань, що виносять на самостійне опрацювання
1	<p>Розвиток порівняльних студій в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Внесок культурно-історичних праць М. Драгоманова в розвиток порівняльних студій. 2. Літературна теорія О. Потебні. 3. І. Франко про національні літератури
2	<p>Рівень стилів і напрямів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типологія стильового напрямку. 2. Циклічні та лінійні концепції стильової еволюції. <p>Проблеми порівняльної типології стилів.</p>
3	<p>Тематичний рівень</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми інтерпретації образної семантики. 2. Традиційні сюжети і образи. <p>Обсяг і глибина тематологічного зіставлення.</p>
4	<p>Генетично-контактний підхід</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діахронія і синхронія. 2. Предмет дослідження і дослідницька методологія. 3. Зовнішні контакти. <p>Внутрішні зв'язки</p>
5	<p>Рецепція у порівняльному літературознавстві</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії і принципи Ганса Роберта Яусса. 2. Вплив і рецепція. <p>Види комунікацій за І. Качуровським</p>

6	<p>Імагологія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання імагології. 2. Національний характер і національний образ світу. 3. Школи європейської імагології. 4. Імагологія в Україні. Образ України й українця у творах західноєвропейських письменників. 5. Національні стереотипи в творах українських і зарубіжних письменників. 6. Література подорожей. 7. Бінарні опозиції «Я» - «Інший», «Свій – Чужий». 8. Індивідуальна і групова ідентичність (М. Бубер). 9. Д. А. Пажо та Г. Дизеринк про відображення взаємних культурних уявлень народів в національних літературах. 10. Ментальні феномени й архетипи.
7	<p>Переклад</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми і різновиди перекладу. 2. Українська перекладацька школа.
8	<p>Міждисциплінарні підходи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культурологія і культурні студії. 2. Масове мистецтво і постмодерн 3. Мультикультуралізм.
9	<p>Постколоніальні студії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Постмодерний постколоніалізм. 2. Аналіз роману С. Процюка «Інфекція»

10.Методи навчання

Проблемне навчання, проектні технології, інтерактивна лекція, лекція-візуалізація, семінар-дискусія

11.Форми і методи контролю

Поточний, індивідуальні завдання, тести, модулі до двох періодичних контролів, підсумковий контроль

12.Критерії оцінювання відповідно до видів контролю

Загальна система оцінювання курсу	За семестр з освітнього компонента проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої
--	---

(КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) здобувачем отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Здобувач має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Підсумковим контролем є залік, який виставляється за підсумком балів, набраних під час двох періодичних контролів.

**Практичні
заняття**

«5» – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації,

	<p>допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – здобувач у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу, узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.</p>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
		незадовільно з можливістю	не зараховано з

35–59	FX	повторного складання	можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Колошук Н. Порівняльне літературознавство: посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018, 424 с.
2. Методології сучасної літературної компаративістики. Збірка наукових праць відділу компаративістики Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України / Ред. Сиваченко Г. М. – К. : 2020. – 633 с.
3. Євтушенко С. Постколоніальний дискурс на пострадянському просторі // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. № 36, Київ, 2017. С. 22–34.

Допоміжна

- Бакула Б. Кілька міркувань на тему інтегральної компаративістики // Слово і час. 2002. № 3. С. 50–58.
- 2.. Будний В, Ільницький М. Порівняльне літературознавство: підруч. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
2. Гадамер Г. Г. Герменевтика і поетика [Пер. з нім.] К. : Юніаерс, 2001. 280 с. (Філософська думка).
- Гром'як Р. Т. Літературна рецепція в компаративістичних студіях / Р. Т. Гром'як // Слово і час. 2002. № 2. С. 26–30.
3. Грицик Л. Українська компаративістика XIX – початку XX ст.: напрями, методика досліджень. Кілька вступних міркувань // Літературознавча компаративістика. Навч. посібник / За ред. Р. Гром'яка. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТДПУ, 2002. С. 29-33.
4. Грицик Л.В. Українська компаративістика: концептуальні проєкції. Донецьк: Юго-Восток, 2010. 299 с
5. Захід – Схід: основні тенденції розвитку сучасного порівняльного літературознавства: антологія / Науковий проєкт, загальна редакція

- Л. Грицик. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. 376 с.
6. Денисова Т. Н. Наука «компаративістика» в сучасному потрактуванні / Літературна компарати-вістика. Вип. І. К. : ПЦ «Фоліант», 2005. С. 10–26.
7. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / [за ред. А. Волкова та ін.]. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 636 с.
8. Літературознавча компаративістика : [навч. посібн. / ред. Р. Т. Гром'як, упорядкув. : Р. Т. Гром'як, І. В. Папуша]. Тернопіль : ТДПУ, 2002. 334 с
9. Саїд Е. Орієнталізм / Е. Саїд. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 511 с.
10. Поліщук Я.О. Література як геокультурний проект : [моногр.] / Я.О. Поліщук. К. : Академвидав, 2008. 304 с.
11. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: статті та есеї. К. : Грані-Т, 2013. 548 с. (Серія «De profundis»).
12. Іванишин П.В. Національно-екзистенціальна інтерпретація (основні теоретичні та прагматичні аспекти) : [моногр.]. Дрогобич : Видавнича фірма «Відродження», 2005. 308 с.
14. Сінченко О., М. Гавриловська
http://forlan.org.ua/doc/depositary/Парадигма_сучасної_вітчизняної_історіографії/Постколоніальні_дослідження_-_Український_вимір.pdf С. 109–113
15. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика / Дмитро Наливайко. К. : Києво-Могилянська академія, 2006. 347 с.
16. . Проблеми теорії ментальності / М. В. Попович, І. В. Кисляковська, Н. Б. Вяткіна та ін. К. : Наук. думка, 2006. 403 с.
17. Черниш А. особливості жанрової дифузії в постмодерному тексті.
<http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/9335/1/28.pdf>
18. Мажара Н. Дифузія жанрів як ознака генологічної моделі мемуаристики
<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/3/24.pdf>
19. Левченк О. Жанровторчі процеси ХХ–ХХІ століття
<http://eprints.zu.edu.ua/17981/1/Левченко.pdf>
20. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПАІС, 2005. 368с.
21. Пажо Д.А. Сфери імагології
<https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/Culturology/Smyslorozshyr/Obrazotvorchist/SferyImagologii.html>
22. Левицька О. <http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/18439/20-Levitska.pdf?sequence=1>

23. Сінченко О. Постколоніальні дослідження: український вимір
http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5960/2/O_Sinchenko_LPMIT_3_GI.pdf
24. Троян С.Орієнталізм і постколоніальний дискурс у контексті «Постмодерністського виклику» file:///C:/Users/Администратор/Downloads/Mzu_2015_24_22.pdf
25. Гундорова Т. Пост-орієнталізм, іміграційний романс і нові можливості постколоніальних студій у Східній Європі
<http://www.historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya/1064->
26. <http://uamoderna.com/md/hundorova-postkolonial-novel-generational-trauma>
27. Євтушенко С. Постколоніальний дискурс на пострадянському просторі // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. № 36, Київ, 2017
28. Огульчанська О.А. Поетикальні вектори романів Еміля Золя «Жерміналь» і Івана Франка «Борислав сміється»// Українські студії в європейському контексті. №3, 2021. С. 142–145.